

صفحه‌های ۷۸ دور "رادیو افغانستان"

از: امیر منصور

یکی از لیبلهای قابل توجه در صفحه‌های فارسی ۷۸ دور، صفحه‌های "رادیو افغانستان" است که ظاهراً در دهه ۱۹۵۰ میلادی (دهه ۱۳۳۰ شمسی) در کابل ضبط شده‌اند. کمپانی "ملودیا" که طی چند دهه، اصلی‌ترین تولیدکننده صفحه در اتحاد شوروی سابق بوده مسئولیت تولید صفحه‌های "رادیو افغانستان" را از جنس و مواد نشکن برعهده داشته است و مطالب مندرج بر پاکت صفحه‌ها، موید آن می‌باشد.

شماره قالب بر روی بدنه و برچسب صفحه‌ها وجود داشته و اولین شماره شناخته شده از این مجموعه، شماره 32480 است که آوازی از "یعقوب قاسمی" با عنوان "شب که از نشئه می" می‌باشد که تصویر لیبیل آن، بر روی جلد این شماره درج شده است.

در مورد تعداد عناوین صفحه‌های "رادیو افغانستان" اطلاع دقیقی در دست نیست و تنها می‌توان گفت که علاوه بر شماره‌های یافت‌شده بین 32480 و 32500، نمونه‌های پراکنده‌ای از سری 43000 و 44000 نیز مشاهده شده است که حاوی اجرای قطعاتی به فارسی و پشتو می‌باشند. قرائن موجود گویای آنست که احتمال تعلق تمام اعداد فیمابین سریهای شده متعلق به صفحه‌های "رادیو کابل" باشد بسیار ضعیف است چون در این صورت بایستی بالغ بر ده هزار روی صفحه برای "رادیو کابل" تولید شده باشد که تقریباً امری محال به نظر می‌رسد.

برچسب این صفحه‌ها دارای تصویر مینیاتوری سیاه و سفید و متن‌ها با استفاده از حروف سربی نوشته شده‌اند. پاکت صفحه‌ها نیز دارای شکل و گرافیک یکسان و مشترک بوده که به صورت دو رنگ چاپ و تا کنون با رنگ دوم آبی و خردلی مشاهده شده‌اند.

اسامی هنرمندانی که بر روی نمونه‌های موجود، قابل ثبت و مستندسازی است عبارتند از:

- تا شماره 32500: یعقوب قاسمی و پیکان
 - در سری 43900: عبدالحمید قندهاری، خلاند، ساراخواند و کبوتر
 - در سری 44000: ژيلا، مددی، شیرمحمد غزنوی، خلاند، ساریان و آرمان
- از سال ۱۳۳۲ شمسی، حضور و فعالیت بانوان در رادیو کابل آغاز شده است. در پاییز سال ۱۳۳۹ شمسی، برای اولین بار سه تن از خوانندگان زن در رادیو کابل به نامهای "ژيلا"، "زلاند" و "رخشانه" برای اجرای برنامه و به دعوت اداره رادیو به تهران می‌آیند که با اسامی ثبت شده از لیبل صفحه‌ها، انطباق قابل اعتنایی دارد.

